

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ב.

עין משפט
גר מצוה

א) ופי' חסיד' ע"ל ע"י ד"ה
שטות' ע"י ודמית' ו'
ב) נדרי' ע"י ה"ה. (ב) ומדבר
ל'.

רבינו הגאון

אכילנא משמע. ותיק
אבי' מתי' ונדרים
במסכתין בו לובל. ואמר
שבועה שאוכל לך כלומר
שבועה אם אוכל לך
דמשמע לא אכילנא
לך דהא מתי' בשאן
מסכתין בו דייק' לישניה
כשמשמיה. רב אשי
אמר מתי' במתי' דקמי'
לה בסבת נדרים שאי
אוכל דמשמע אינו אוכל.
ואמרין הא לא אשתיין
א"ל קמ"ל. אשתיין מהו
דחמא לישניה אחיל
ליה ושאוכל הוא קמ"ל
דקא' הוא שאי אוכל
שאני אוכל לך. תיר'
מבטא שבועה איסור
שבועה. אמר איסור
כו'. תירצה אביי הכי
מבטא שבועה. אמר
מתפס בשבועה. פי'
כגון שנשבע שלא יאכל
בשר. ו'. וחזר ואמר זה
התפ' עלי כזה הבשר.
אמר איסור כגון שהתפס
עוד דניג על אחת
התפ' שהתפסה בכשר.
ואמר אם אתה אומר
מתפס בשבועה כמתי'
שבועה מפי' דמי' חייב.
ואם לאו פטור. ואמר
אביי מנא לך דמבטא
שבועה היא שבועה.
ואם היא תהיה לאיש
ונדרה עליה או מבטא
שפתיה. ואילו שבועה
לא איכר בה. כמה
דכתיב או נפש כי תשבע
לבטא בשפתים ש"ס
כמאי אסרה במבטא:
רבא אמר לעולם מתפס
בשבועה לאו כמתי'
שבועה מפי' הוא. וחבי'
קמי' מבטא שבועה. אמר
שבועה. אסרה דאמר
הטילו הכתוב בין נדר
לשבועה דכתיב ואם ברת
אישה נדרה או אסרה
אמר על נפשה בשבועה.
הוציא זה האיסור פטור
בלשון נדר. הרי הוא נדר.
בלשון שבועה הרי הוא
שבועה. מתפס בשבועה
אביי אמר כמתי'
שבועה מפי' הוא.
רבא אמר לאו כמתי'
שבועה מפי' הוא.
ומתובין עליה ותיק הכי

א) נהלא דניג' לא אשתיין
לשפתין ומתי' דאשתיין
מתי' ומתפס וי'.

מסכתין. מפליגין: מטני' כשאין מסכתין בו. הלכך שאוכל דקא'
אכילנא הוא: רב אשי אמר טני'. כדרייתא שבועה שאי אוכל
לך: דאיסקל. נכשל ולא נכתוין לומר שאי: איסור שבועה. מפרש
לקמיה: איסור איסור. איסורו של איסור מה הוא: אם אסר אומר

כו'. מתי' קאמרת והא אמרת איסור
לשון שבועה הוא והדר מתי' אם
אתה אומר: ה"ק מבטא שבועה.
האומר מבטא ככר זו עלי כאומר
שבועה שלא אוכלנו ואם אכלנו ה"ו
נעולה ויורד: איסור מתפסם כשבועה.
איסור עלי ככר זו ורי הוא כמי
שנשבע על הככר וחזר ואמר על
ככר חמר ה"ו כזה שהתפס את
השני כראשון: איסור איסור. ומהו
איסורו של איסור זה: אם אסר אומר
כו'. אם מתי' לומר שהתפסם
כשבועה כמתי' שבועה מפי' דמי
ואם אכלנו חייב קרבן חף זה האומר
איסורו של איסור זה: על חייב קרבן אם
אכלו שהאיסור לשון התפסות שבועה
הוא: ואם לאו. שהתפסם כשבועה
אינו כנשבע לענין קרבן ומלקות
חף האיסור אין בו לא קרבן ולא
מלקות: או אסרה אסר כשבועה.
משמע שאסרוהו ומתפסו כדכר
שנשבעה עליו ככר: ולא מבטא
שפתיה אסר אסר וכו'. ולא כתיב
כשבועה כמה אסרה את נפשה
ללשון מבטא: רבא אמר. לא
איסתפס ליה למנא למימר כזה אם
אתה אומר דפשיעא ליה דמתפסם
לשבועה לאו כמתי' שבועה מפי'
הוא: והכי קאמר מבטא שבועה
איסור נמי. לשון שבועה הוא: איסור
זה הטילו הכתוב כו'. היינו פירוש
דאיסור איסור אם אתה אומר והכי
קאמר איסורו של איסור שאמרתו לך
שהוא שבועה לא כל הלשונות שוות
בו שהרי הטילו הכתוב בין נדר
לשבועה אם אמרתו ללשון שבועה
כגון איסור שלא אוכל ככר זה כן לשון
השנענין אומרים שלא אוכל חף
האיסור שהטילו ללשון זה שבועה
הוא ומייב קרבן אם לאו אלא הוציא
ללשון נדר שאמר איסור ככר זו עלי
שהוא לשון הנדרים קונס זה עלי
חף זה נדר ופטור מקרבן: יוס
שמש בו אביי. כאשר קאמרי עלי
כשר כיום שמת בו אכל לעולם: והוא
שנדור וכל מאוהו יוס. שקיבל עליו
כשר נדר שלא יאכל כשר כיום שמת בו
אכיל לעולם וכן יוס שמת בו פלוני וכן
יוס שנהרג בו גדליה. וקסקלקא דעתא

השחא דהיינו מתפסם כנדר וקמי' אחיהו איסור האמור כמורה שהוא
בלא יחל כדכר' האומר הרי עלי כו' אלמא המתפסם כנדר הרי הוא
בלא יחל כנדר עולמו ומתפסם כנדר נדר מתפסם כנדר שבועה: מתי'
פטור מיהו הא פשיעא ליה שדינו כראשון להתחייב קרבן כשני ורבא פליג עליה ופטור חף כשני אכל תימה דאכתי מספקא ליה למנא
כשלישי והא דגרסינן נמי וחייב כו"ו לא אתי שפיר: ואי"ל שבועה אי קאמר. דאי הוה כתיב שבועה הוה מפרש שאוהה מבטא
אסרה על נפשה כגון שבועה אכל השחא על כרחי' חית לן לפרש כמה אסרה על נפשה כגון מבטא וכו'. והא נמי כתיב (ב) ומדבר
ואסרה אסר כתיב אכיה כנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יס לומר דלנדר דכתיב נרישא דקרא קאי: שלא אויב' בשר. לא חש
המנא לדקדק כגשו דללשון זה אינו חל דללא אוכל הוה דבר שאין בו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא
אמר כלום אם לא אמר קונס עיני כשניה כדאמרין פסק' ב' דנדרים (דף ע"ו.) וה"ו לרין שיאמר קונס אכילת כשר עלי ומיהו
שחא יס לחלק דדוקא גבי שניה לא אמר כלום משום דשניה עולמו אין בה ממש: מדרבנן בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל
אמאי מפרש איסור כמתפסם כנדר והא איסור דקרא קאמר אביי דהיינו מתפסם כשבועה יס לומר דמתפסם כנדר ילפינן ממתפסם
כשבועה ויחא ליה לשמואל לאוקמא כרייתא כנדרים שרגילות הוא כשני אסר נודרין מלאכול כשר ומלשמות יין כיום שראו ירושלים
כחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם כשבועה:

שא"י אויב' חף פשיעא. לא פריך פשיעא אלא משום דהיינו שלא
אוכל לך דקמי' דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיעא:
לישנא איתקף ליה. וליכא למיפדך כיון דלשמעינן שאי אוכל
אמאי אינטרין למיתני כרישא שלא אוכל לך דזו וחק' זו
קמי' וכו' נשיליה מה היה נדעמו
יש לומר כגון שאמר שנדעמו כל מה
שיהיה משמעות לשגו אי נמי כגון
ששכח מה היה נדעמו ונדרים
(דף ע"ו.) מפרש אמאי רב אשי לא
אמר ככזי: איסור מיתפסם
בשבועה. פי' כקונטרס דאם אמר
איסור עלי ככר זה הוה כמי שנשבע
על הככר וחזר ואמר על ככר חמר
הרי זה כזה שהתפסם את השני
כראשון וקמי' דלקמן קמי' כדרייתא
אזוהו איסור האמור כמורה הרי עלי
כו' ואילו איסור ככר זה עלי לא
קמי' ומה שפי' נמי איסור איסור
כלומר איסור של איסור זה מה דינו
אם אתה אומר מתפסם כשבועה כו'
שמואל להוכיח מקרא בשום מקום
שהוא כמתי' שבועה מפי' וחייב
קרבן חף איסור זה כו' קשה דנשמע
דמנא כה לשמעין דין איסור ואינו
משמעו כלום שהרי מתפסם
כמתפסם שבועה עולמו ועוד דאין
לך משה ונרייתא שמתפסם דמנא
דחף חייב או פטור ועוד מתי' וזוהו
לעמיה דקאמר לקמן דהכא
מתפסקא ליה לאני ולקמן פשיעא
ליה דמתי' שבועה מפי' דמי ועוד
דכלל הספרים גרסי' כסמון כמתי'
שבועה מפי' וחייב כו"ו ולפי' ה"ל
למניקט חייב כלא וי"ו ומפי' רבינו
חס דמבטא הכתוב בפרשה הוא
לשון שבועה שנשבע כגון מבטא
כדפירש נמי כקונטרס אכל איסור
עולמו כגון איסור אלא כמתפסם
כשבועה הכתוב מדרג שנשבע על
הככר וחזר ואמר על ככר חמר
הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה
והיינו איסור דקרא וה"ו מפרש לה
כדרייתא לאני ואיסור של איסור זה
אם אתה אומר מתפסם כשבועה
כלומר שהתפסו ככר שנשבע עליו
הוה כמתי' שבועה מפי' וחייב ואם
לאו שלא התפסו ככר אלא אמר
איסור ככר זה עלי אין זה לשון
שבועה ופטור ח"ו ה"פ אם אתה
אומר מתפסם כשבועה פי' שהתפסו
כגון שבועה שהזכיר לשון אכילה
ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה

מסכתין בו לאכול מתניתין בשאן מסכתין
בו לאכול ב' כרייתא במסכתין בו לאכול
וקאמר לא אכילנא ולא אכילנא דכי קא'
משתבע הכי קאמר שבועה שלא אוכל
רב אשי אמר "תני שבועה שאי אוכל לך
אי הכי מאי למימרא מהו דתימא לישניה
דאיתקילא ליה קמ"ל: ת"ר מבטא שבועה
איסור שבועה איסור איסור אם אתה אומר
איסור שבועה חייב ואם לאו פטור אם
אתה אומר איסור שבועה הוא אמרת איסור
שבועה הוא אמר אביי ה"ק מבטא שבועה
איסור מיתפסם בשבועה איסור אם
אתה אומר מיתפסם בשבועה כמתי' אם
שבועה מפי' דמי חייב ואם לאו פטור
וממאי דמבטא שבועה דכתיב יא נפש
כי תשבע לבטא בשפתים איסור נמי
דכתיב: כל דבר וכל שבועת איסור אלא
ממאי דאיסור מיתפס בשבועה הוא דכתיב
או אסרה אסר על נפשה בשבועה מבטא
נמי הכתיב יכל אשר יבטא האדם
בשבועה אלא אמר אביי מבטא שבועה
מהכא יואם היו תהיה לאיש ונדרה עליה
או מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה
ואילו שבועה לא קאמר במאי אסרה עצמה
במבטא רבא אמר לעולם אימא לך מיתפסם
בשבועה לאו כמתי' שבועה מפי' דמי
והכי קאמר מבטא שבועה איסור נמי
שבועה אסריה דאיסור הטילו הכתוב בין
נדר לשבועה יהוציא בלשון נדר נדר
בלשון שבועה שבועה היכן הטילו יואם בית
אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבועה
וגו' ואודו לטעמיהו דאיתמר מתפסם בשבועה
אביי אמר כמתי' שבועה מפי' דמי ורבא
אמר לאו כמתי' שבועה מפי' דמי מיתבי
איזה איסור האמור בתורה האומר הרי עלי
שלא אוכל בשר ושלא אשתוה יין כיום שמת
בו אביי כיום שמת בו פלוני כיום שנהרג
בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים
בחורבנה אסור ואמר שמואל והוא
שנדור וכל מאוהו היום בשלמא לאביי
מדרמתפסם כנדר נדר מתפסם בשבועה שבועה
אלא

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור
ועי"ל איסור איסור היינו איסור שלישי שהתפסם ככר שלישי כשני ואם
אתה אומר מתפסם כשבועה דהיינו השני כמתי' שבועה מפי' דמי
דחייב לגמרי כראשון חף לענין להתפסם בו חייב גם כשלישי ואם לאו
דחייב לגמרי כשני חף ופטור ח"ו חייב אכל תימה דאכתי מספקא ליה למנא
דאי הוה כתיב שבועה הוה מפרש שאוהה מבטא וכו'. והא נמי כתיב (ב) ומדבר
ואסרה אסר כתיב אכיה כנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יס לומר דלנדר דכתיב נרישא דקרא קאי: שלא אויב' בשר. לא חש
המנא לדקדק כגשו דללשון זה אינו חל דללא אוכל הוה דבר שאין בו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא
אמר כלום אם לא אמר קונס עיני כשניה כדאמרין פסק' ב' דנדרים (דף ע"ו.) וה"ו לרין שיאמר קונס אכילת כשר עלי ומיהו
שחא יס לחלק דדוקא גבי שניה לא אמר כלום משום דשניה עולמו אין בה ממש: מדרבנן בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל
אמאי מפרש איסור כמתפסם כנדר והא איסור דקרא קאמר אביי דהיינו מתפסם כשבועה יס לומר דמתפסם כנדר ילפינן ממתפסם
כשבועה ויחא ליה לשמואל לאוקמא כרייתא כנדרים שרגילות הוא כשני אסר נודרין מלאכול כשר ומלשמות יין כיום שראו ירושלים
כחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם כשבועה:

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור
ועי"ל איסור איסור היינו איסור שלישי שהתפסם ככר שלישי כשני ואם
אתה אומר מתפסם כשבועה דהיינו השני כמתי' שבועה מפי' דמי
דחייב לגמרי כראשון חף לענין להתפסם בו חייב גם כשלישי ואם לאו
דחייב לגמרי כשני חף ופטור ח"ו חייב אכל תימה דאכתי מספקא ליה למנא
דאי הוה כתיב שבועה הוה מפרש שאוהה מבטא וכו'. והא נמי כתיב (ב) ומדבר
ואסרה אסר כתיב אכיה כנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יס לומר דלנדר דכתיב נרישא דקרא קאי: שלא אויב' בשר. לא חש
המנא לדקדק כגשו דללשון זה אינו חל דללא אוכל הוה דבר שאין בו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא
אמר כלום אם לא אמר קונס עיני כשניה כדאמרין פסק' ב' דנדרים (דף ע"ו.) וה"ו לרין שיאמר קונס אכילת כשר עלי ומיהו
שחא יס לחלק דדוקא גבי שניה לא אמר כלום משום דשניה עולמו אין בה ממש: מדרבנן בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל
אמאי מפרש איסור כמתפסם כנדר והא איסור דקרא קאמר אביי דהיינו מתפסם כשבועה יס לומר דמתפסם כנדר ילפינן ממתפסם
כשבועה ויחא ליה לשמואל לאוקמא כרייתא כנדרים שרגילות הוא כשני אסר נודרין מלאכול כשר ומלשמות יין כיום שראו ירושלים
כחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם כשבועה:

א א טושיב י"ד סי' רלו
ספ"ק י"ב:
ב ב מ"י סי' מהל'
טושיב ה"ל מ ספ"ק
מהל' נדרים הלכה א ספ"ק
לאין רחא טושיב י"ד סי'
רלו ספ"ק י"ב:
ג ג מ"י סי' מהל'
טושיב הלכה ו ספ"ק
טושיב י"ד סי' רלו ספ"ק
ד:
ד ד מ"י סי' מהל'
טושיב ה"ל ז ספ"ק
רחא טושיב י"ד סי' רד
ספ"ק א:
ה ה מ"י סי' מהל'
נדרים ה"ל ז ספ"ק
לאין רחא טושיב י"ד סי'
רד ספ"ק א:

תורה אור השלם

1. ואם נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ועלם ממנו ודוא ירע ואיש לא את מאלקו. ויכר ה' ד
2. כל נדר וכל שבועת אסר לענת נפש אישה יקיטנו ואישה יפורנו. במדבר ל' ד
3. ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה כשבועה במדבר ל' א
4. ואם נדר תהיה לאיש תדרה עליה או מבטא שפתיה אסר אסרה על נפשה: במדבר ל' ז

מוסף רש"י

איזה איסור האמור בתורה. דכתיב ומדבר (ב) וכל שבועת אסר. דמשמע שיהא נדר כדכר שאלמר ככ (נדרים י"ב.)

אלא